

Čeladenská fontána

Zpravodaj BESKYDSKÉHO REHABILITAČNÍHO CENTRA

6 / 2017, ročník IX.

Časopis ČELADENSKÁ FONTÁNA je vydáván pro zaměstnance, klienty a partnery Beskydského rehabilitačního centra v Čeladné. Cílem Fontány je přinášet informace všem, kteří se chtějí dozvědět více o tom, jak zde, na úpatí Ondřejníku, pomáháme těm, kteří potřebují upevnit zdraví. Je to jednoduché: díky zdejším mimořádně příznivým klimatickým podmínkám a vysoké úrovni rehabilitační péče je BRC vyhledávaným zdravotnickým zařízením s výbornou pověstí. Za neopakovatelnou a dnes velmi vzácnou atmosférou rodinných lázní k nám jezdí pacienti z celé republiky. Tímto zveme i vás. Všechna vydání Čeladenské fontány najdete také na www.brc.cz.

Tři vybrané fotografie zdaleka nestačí na to, abychom odpověděli zimě na otázku, co jsme dělali v létě. Vybrali jsme je spíše jako určité „reprezentanty“. O tom, co se v létě událo a co vše je u nás nového, informujeme podrobně slovem i obrazem na dalších stranách. Fotografie nové parkové úpravy u **Jezírka přání a javoru Lidumil (vpravo)** zároveň připomíná, že 25. října 1869 se narodil **MUDr. Jan May**, zakladatel Lázní Skalka. Celý letošní rok organizujeme různé akce ke **115. výročí jejich založení (1902)**. *Vlevo dole* je snímek z vystoupení souboru Chiu Hsia, kterým jsme se přihlásili k bohaté kulturní činnosti Lázní. *Vpravo dole* je **fotografie ze semináře McKenzie metody mechanické diagnostiky a terapie** pro fyzioterapeuty a ergoterapeuty BRC, jehož praktické části probíhaly přímo v naší tělocvičně.

ZIMA SE UŽ BRZO ZEPTÁ...

ROBOTICKY ASISTOVANÁ REHABILITACE

Laik při přemýšlení o tom, jak asi vypadá robot z výše uvedeného titulku, dojde k závěru, že půjde o nějakou formu pohybové pomoci a rehabilitace, kterou zprostředkuje robot podobný člověku. Tak daleko ale ve fantazii jít nemusí. Rehabilitační pomůcky tohoto druhu mohou mít daleko menší rozměry. Jejich pomoc je ale značná. Některé možnosti těchto přístrojů zcela nové generace si naši fyzioterapeuti, fyzioterapeutky a ergoterapeutky měli možnost prohlédnout a prakticky vyzkoušet na semináři roboticky asistované rehabilitace, ze kterého jsou následující fotografie.

Praktické využití podobného přístroje s názvem Walkaide popisuje na straně čtyři jedna z fyzioterapeutek BRC.

Předváděný přístroj je kompenzačně rehabilitační pomůcka, která funguje na principu elektrické neurostimulace. Zlepšuje chůzi pomocí stimulace řízené čidly, která je nastavena individuálně. Fyzioterapeut Jan Neuwirth tentokrát v roli chodce - pokusného „pacienta“.

WALKAIDE - pomocník při chůzi

Přístroj Walkaide (na obrázku vlevo při kalibraci) je neurostimulátor zlepšující chůzi pacientů, kteří zakopávají, nebo neovládají dolní končetinu při postižení CNS (centrálního nervového systému).

Během letních měsíců nám byl zapůjčen funkční elektrický neurostimulátor Walkaide pro naše pacienty hlavně s diagnózami roztroušená skleróza a cévní mozková příhoda. Walkaide je kompenzačně-rehabilitační pomůcka, která u pacientů se syndromem tzv. „padající špičky“ za chůze v optimálním čase kroku aktivně zvedne špičku.

Walkaide funguje na principu elektrické stimulace peroneálního nervu pomocí gelových elektrod nalepených v oblasti pod kolenem. Walkaide je naprogramovatelný na individuální chůzi pacienta, stimulace je řízená čidly: gyroskopem a akcelerometrem. Hlavními výhodami Walkaidu, které jsme zaznamenali, bylo zlepšení stability a stereotypu při chůzi, zvýšení rychlosti chůze, snížení únavy a snížení spasticity. Benefit při testování našimi pacienty byl tedy vysoký a proto se těšíme z možnosti jeho pořízení.

Mgr. Karin Laská, fyzioterapeutka BRC

IMOOVE - hýbu se...

Na fotografii dole je další rehabilitační přístroj - Imoove, který jsme měli v našem centru možnost letos zkusit několik dní. A ten trochu robota opravdu připomíná...

Imoove představuje významný pokrok v oblasti rehabilitace a ve spojení se zkušenostmi fyzioterapeuta umožňuje léčit velký počet osteomuskulárních patologií. Přístroj nabízí jemné cvičení, které lze adaptovat pro každého pacienta individuálně, například k obnovení mobility kloubů, svalů, nebo ke zlepšení celkového zdravotního stavu. Imoove je neurofunkční, motorizovaný, počítačem řízený rehabilitační prostředek se širokým spektrem aplikací pro funkční rehabilitaci a medicínu. Plošina přístroje se pohybuje pomocí 3D elisferického pohybu.

Přístroj má integrovaný kontrolní test rovnováhy a koordinace, který během jedné minuty ověří, zda pacient využívá obě končetiny rovnoměrně k opoře. Zároveň zaznamená, jak pacient reaguje na nerovnovážený stav horní poloviny trupu, tedy jak koordinuje pohyby celého těla při nerovnováze. Test je jednoduchý, ale přesný.

Oblasti využití: Pooperační péče a rehabilitace, poúrazová péče a rehabilitace, sportovní medicína, dětská rehabilitační centra. (Zdroj: www.imoove.cz) (aa)

KDYŽ JE DŮLEŽITÁ RYCHLOST

- koupili jsme dva nové přístroje na vyšetření krve

Dva nové přístroje na vyšetření krve (CRP a INR) jsme zakoupili letos v létě. Rozhodli jsme se k tomuto kroku proto, že oba umožňují rychlé vyšetření krevních vzorků. Odebranou krev ve všední dny posíláme do laboratoře Krevního centra Prim. MUDr. Borise Bubeníka ve Frýdku-Místku. Jejich speciální vůz zajíždí i na Polárku a na Golf 2x denně, ale jen v pracovní době. V některých případech, jako jsou například zánětlivá onemocnění, nebo změny srážlivosti krve po operaci, potřebujeme ale znát výsledky co nejrychleji, aby se potřebným způsobem mohla zahájit léčba či upravit stávající dávkování léků. A to doposud nebylo možné odpoledne a v noci a také o víkendech. Naše vlastní přístroje nám umožní vyšetřit krev několik minut po jejím odběru, a to je samozřejmě velká pomoc pro naše lékaře a hlavně pro léčbu našich pacientů.

CRP je zánětlivým parametrem a jeho plazmatická koncentrace se zvyšuje již za 4 hodiny po navození reakce akutní fáze. V průběhu prvních dvou dnů jeho koncentrace vzroste i více než 100krát. Maximální koncentrace je dosaženo za 24–48 hodin, přibližně 24 hodin je i poločas CRP. Fyziologicky bývá plazmatická koncentrace nižší než 2–8 mg/l. Rychlý a vysoký vzestup CRP (typicky na hodnoty nad 60 mg/l) doprovází především akutní bakteriální infekce, méně obvykle také mykotické infekce. Virové infekce naproti tomu bývají charakterizovány relativně malým vzestupem CRP (zpravidla pod 40 mg/l). Stanovení plazmatické

koncentrace CRP proto napomáhá v rozhodnutí, zda zahájit léčbu antibiotiky. Úspěšná antibiotická terapie se pak projeví rychlým poklesem CRP, naopak při neúspěšné léčbě přetrvává zvýšení. (C-reaktivní protein - CRP je protein hrající roli opsoninu, který se stanovuje v séru, neboť je jedním z nejdůležitějších reaktantů akutní fáze.) Řečeno jednoduše: vyšetření CRP potřebujeme provést v případech, kdy se u pacienta začíná projevovat zánětlivé onemocnění.

Vyšetření krevní srážlivosti (zjištění hodnot INR) je důležité při sledování antikoagulační léčby pacientů Warfarinem (lék snižující srážlivost krve). Mezinárodní normalizovaný poměr (INR) souvisí s protrombinovým časem (čas do koagulace krevní plazmy od okamžiku přidání tkáňového faktoru). Je měřítkem kvality krevní koagulace (hemokoagulavce). Fyziologické hodnoty INR jsou 0,8-1,2. Výsledný čas závisí na koncentraci jednotlivých koagulačních faktorů zevního i společného systému. Při zvýšené srážlivosti krve je INR nižší, při prodloužené srážlivosti, například při léčbě antivitaminem K, se INR zvyšuje. Krevní srážlivost sledujeme zejména u pacientů, kteří po operaci užívají lék Warfarin snižující srážlivost krve.

Oba přístroje jsou tedy velmi potřebné a vážíme si toho, že je nyní máme k dispozici přímo v areálu BRC.

Věra Machálková, hlavní sestra BRC

Oba přístroje jsou umístěny v sesterně oddělení R4 v Léčebném domě dr. Storcha. Manipulace s nimi je vcelku jednoduchá, příprava trvá pouze několik minut a k vyšetření se v obou případech odebírá pouze malý vzorek krve z prstu. Na snímku nahoře je přístroj ke stanovení CRP, vlevo připravuje zdravotní asistent David Flaša přístroj ke stanovení INR.

Před padesáti lety bojoval na Golanských výšinách

Podivuhodné životní osudy Petra Bachracha, častého klienta BRC

Petr Andrlé

*Co společného svedlo tyto tři muže na snímku Andrey Adamové, pořázeném v polovině září 2017? Petr Bachrach, zcela vpravo, se s doktorem Rajko Dolečkem, zcela vlevo, seznámil teprve v loňském roce. Oba jsou váleční veteráni a jejich pobyt v Beskydském rehabilitačním centru podporuje (a zcela právem) Ministerstvo národní obrany České republiky. Nu, a uprostřed ředitel BRC MUDr. Milan Bajgar, kterého k oběma mužům váží více než přátelské vztahy. Pro náš časopis jsme připravili krátký rozhovor s Petrem Bachrachem (*1929), jehož úžasné životní peripetie by stačily na několik životů.*

Ano, rodem pocházím odtud. Přesněji řečeno, předkové rodu mého tatínka žili po staletí v Hranicích na Moravě. A maminka pocházela zase z Opavy, to také není tak daleko. Ve dvacátých letech poslali otce, aby řídil textilní továrnu v Bielsku. Toto město bylo tehdy významným textilním střediskem Horního Slezska. A tak jsme se tam přestěhovali jako rodina. Proto jsem se tam počátkem února 1929 narodil, ale mé dětství tam skončilo poněkud předčasně.

Ano, skončilo v jeho deseti letech, v roce 1939, po vypuknutí druhé světové války. Na tu dobu Petr Bachrach nerad vzpomíná. Celá rodina uprchla na Slovensko, transport do koncentračního tábora je tam jako Židy stejně neminul. Jenže

čtrnáctiletému chlapci se podařilo uprchnout z transportního vlaku a nakonec se dostal k partyzánům, mezi nimiž se dočkal i konce války. Dočkal - to je ovšem nepřesné slovo. On se velice aktivně podílel na konečné porážce systému, který ho připravil o jeho nejbližší.

„Je to již dávno, ale nakonec jsem měl, dá-li se to tak říci, štěstí. V Ostravě jsem se v prvních poválečných dnech potkal se strýcem, s otcovým bratrem. Studoval jsem na gymnáziu, udělal maturitu a také jsem se vyučil mechanikem. Doba po válce byla rovněž složitá. Ale když jsem se v ostravské židovské komunitě dozvěděl o tom, že Palmach hledá zkušené vojáky, nezaváhal jsem...“

Palmach byly vojenské jednot-

ky, jakási neoficiální armáda židovské komunity na území Palestiny, která byla v době bojů Izraele za nezávislost (1948) ještě pod britským mandátem. A tak se stal bývalý podporučík československé armády Petr Bachrach pro jednotky Palmach významnou posilou. Vyznal se ve zbraních, které v té době budoucímu izraelskému státu dodávalo Československo, takže se stal instruktorem, později vystudoval i důstojnickou školu. Zúčastnil se aktivně bojů u Tulkaremu a se svými druhy se probojoval i do obklíčeného Jeruzaléma. Být „palmachnikem“ neznamenalo pouze účast v bojích. Šlo také o myšlení a o způsob života. Proto z jejich řad vzešla řada osobností, které hrály značnou roli v izraelském

politickém a hospodářském životě. V roce 1952 Petr Bachrach z armády odešel a pracoval jako řidič.

Období budování izraelského státu je bohužel také poznamenáno vojenskými střetnutími, v nichž musel stát Izrael udržet své postavení a svoji samostatnost. V době šestidenní války v roce 1967 dobýval kapitán Bachrach se svými druhy Golanské výšiny a o šest let později se zúčastnil velmi tuhých bojů na tomtéž místě (válka Jom Kippur). V této válce sloužil již jako parašutista i jeho syn. Jako voják se na Golanské výšiny ještě jednou vrátil v roce 1982 (operace Mír pro Galileu). Po jeho boku bojovali tentokrát již oba jeho synové. Prvorozený syn Doron zde položil za svobodu své země život.

„Další významnou etapou mého života byl také návrat do Československa“, vzpomíná Petr

Bachrach. A tak se po více než čtyřiceti letech vrátil do Ostravy.

„V Ostravě jsem byl mimo jiné zvolen i předsedou židovské obce. Měli jsme jednu starší členku, která se pohybovala již jen na vozíku a bydlela v Hrabyni. Hodně jsem za ní jezdil a snažil se jí pomáhat. Za války totiž pracovala ve vysílání anglického rozhlasu a pomáhala tak v boji proti fašismu. A v Hrabyni dávala hodiny angličtiny jednomu doktorovi. Při oslavě jejich devadesátých narozenin jsem toho doktora potkal. Od té doby jsme s MUDr. Bajgarem dobří přátelé“.

Petr Bachrach, dnes vysloužilý podplukovník izraelské armády, si v zemi, která se s jistou nadsázkou dá označit jako jeho rodná, prožil ještě jednu velkou lásku.

„V Ostravě jsem si u jedné paní pronajal garáž. Později se tato žena, Maruška se jmenovala, stala mojí životní družkou.

Byla se mnou i v Izraeli, bohužel v lednu tohoto roku jsem jí ztratil. Zrovna před chvílí byla tady v BRC za mnou její dcera – vlastně moje nevlastní vnučka... i přes všechno, co jsem prožil, se těším stále dobrému zdraví. Již čtyřicet let denně plavu jeden kilometr. Teď jsem ten zvyk musel na pár dní odložit. V budově Lázní jsem uklouzl a zlomil si žebro...“ usmívá se Petr Bachrach.

V roce 2005 se vrátil do Izraele. Žije v Haifě, pracuje ve spolku, který pomáhá rodičům padlých vojáků. Ví dobře nejen, co je válka, ale také co to je, když přijde rodina o syna. A občas se vrací do země svých předků. Má zde mnoho přátel, s nimiž se rád vidí. Na některé bohužel již jen vzpomíná. A do Beskydského rehabilitačního centra v Čeladné jezdí (a bude jezdit) velice rád. Nikoli pouze proto, že se zná s jeho šéfem...

Fotografie Golanských výšin na předchozí straně dole i tyto dvě otiskujeme s laskavým svolením jejich autora Ing. Jiřího France z České lesnické akademie v Trutnově. Našli jsme je náhodou na internetu při vyhledávání ilustračních snímků k rozhovoru s Petrem Bachrachelem. Z cesty pana France do Izraele v roce 2014 je na jeho webu mnohem více zajímavých záběrů, a chcete-li si udělat bližší představu také o fauně a flóře Golanských výšin, doporučujeme navštívit jeho stránky www.jirifranc.estranky.cz.

Albín Polášek: Strůjce svého osudu

POJĎTE S NÁMI DO PARKU 3.

Andrea Adamová

*V květnu 2017 přibyla do parku rehabilitačního centra na pískovcový podstavec pod cestou naproti budově Lázní socha s názvem Strůjce svého osudu od frenštátského rodáka Albína Poláška (foto: Petr Kasal). Kopii této sochy vytvořil akademický sochař Zdeněk Jalůvka (*1958, Čeladná) ve Frenštátě pod Radhoštěm (stejně jako kopii busty básníka Josefa Kaluse od Jana Knebla, umístěné výše v parku u kaple). Socha je zhotovena z kompozitního materiálu podle formy, která je ve vlastnictví města Frenštát pod Radhoštěm. K vytvoření kopie původní sochy z roku 1907 jsme navíc získali nutný souhlas Nadace Albína Poláška, která sídlí v místě jeho posledního bydliště na Floridě v USA. Proč jsme se rozhodli ozdobit lázeňský park právě tímto dílem?*

ŽIVOT JAKO INSPIRACE

Odpověď na otázku, proč jsme Strůjce svého osudu umístili do parku rehabilitačního centra, můžete vypátrat sami. Nejlépe, když toto místo navštívíte, popojdete z chodníku od budovy Lázní blíž k soše a podíváte se zblízka do tváře muže, který sám sebe symbolicky vytesává z kamene. Člověka až zaskočí pohled na zarputilý výraz soustředěného úsilí v obličejí, který z větší dálky zůstává poněkud skryt v polostínu okolních stromů. Na první pohled budete nejspíš uchvázeni především dokonalým vyjádřením hry svalů a dynamikou celého těla, až při podrobnějším zkoumání lze ocenit také mimiku a emoce výrazu. Je to jednoznačně mistrné dílo umělce, o kterém bychom měli určitě vědět víc. Nejen proto, že se narodil v nedalekém Frenštátě pod Radhoštěm. Svůj život Albín Polášek totiž také jakoby vytesal do kamene a jeho životní osud může být inspirací nám, ostatním. A to je to tajemství, které si zaslouží být poodhaleno.

Z MORAVY DO AMERIKY

Albín Polášek (14. února 1879, Frenštát pod Rad-

Více o umístění sochy a o parkových úpravách v jejím blízkém okolí vypráví na kameru krajinářský architekt Ing. Zdeněk Strnadl ve třetím díle seriálu „Pojďte s námi do parku“. Ten je stejně jako 2 předchozí díly k vidění na YouTube kanálu BRC (www.youtube.com/rehabilitacnicentrum) a v TV Ondřejka je v programovém bloku vysílaném v pondělí a ve čtvrtek.

hoštěm – 19. května 1965, Winter Park, Florida, USA) je ve Spojených státech považován za jednoho z nejuznávanějších amerických sochařů 20. století. U nás je, bohužel, jeho dílo stále málo známé, snad s výjimkou sochy Radegasta a sousoší Cyrila a Metoděje na Radhošti. V říjnu 2011 se také na své původní místo před Hlavním nádražím v Praze vrátila replika jeho sochy Woodrowa Wilsona - po 70 letech. Z Vrchlického sadů byla socha amerického prezidenta odstraněna v době okupace a zničena kromě hlavy, která byla celou tu dobu uložena v depozitáři Národního muzea.

Polášek se narodil jako sedmý syn svých rodičů, v dětství pracoval na rodinném statku a v hostinci a už tehdy se projevovaly jeho umělecké sklony. Vyřezával dřevěné figurky, modeloval postavičky z hlíny a výborně kreslil. Ve Vídni se vyučil řezbářem a studoval v Římě, doma se ale pro něj práce nenašla, proto ve 22 letech (1901) odjel se svým bratrem Robertem do Ameriky. Zde začal pracovat jako řezbář. Po čtyřech letech byl přijat na Pensylvánskou akademii krásných umění ve Filadelfii, obor sochařství a studoval pod vedením sochaře Charlese Graflyho. První sochu s názvem Strůjce svého osudu (Man Carving His Own Destiny) vytvořil v roce 1907 z hlíny ještě jako student jako vyjádření svého životního a tvůrčího kréda, jímž

Kopie sochy Strůjce svého osudu (původně z roku 1907) od Albína Poláška je umístěna nedaleko od budovy Lázní (1899) v parku BRC.

bylo hledat cestu, jak ostatním zprostředkovat emoce, inspirované pohybem a krásou. Téma vlastního sebe-utváření pak zpracovával celý svůj život.

MOTIVUJÍCÍ POSELSTVÍ STRŮJCE

Myšlenka, že každý může být – přinejmenším do jisté míry – strůjcem svého osudu a postupně „vytesávat“ svůj život do zamýšlených tvarů, byla určující pro výběr a umístění kopie této sochy v parku našeho rehabilitačního centra. Myšlenkové téma a ztvárnění tohoto Poláškovy díla může být pomocí a povzbuzením našim pacientům, kteří jsou často po těžkých úrazech, operacích nebo vážných onemocněních na začátku nové, ale obtížné životní etapy. Ale nejen jim.

Druhou obdivuhodnou skutečností, která je motivující ještě více, je Poláškův přístup k vlastnímu životu. V roce 1950 se přestěhoval do města Winter Park na Floridě, ale po čtyřech měsících zde byl stížen mozkovou mrtvicí, jejímž následkem ochrnl na levou stranu. Zbytek života (15 let!) strávil na vozíku. To mu ale nijak nebránilo v dalším aktivním životě. V prosinci téhož roku se poprvé oženil a v 82 letech se po smrti své první manželky oženil znovu. Tvůrčí práce se nikdy nevzdal, pravou rukou maloval, kreslil, tvaroval hlínu, vyřezával ze dřeva a s pomocí asistenta tesal do

kamene. Po ochrnutí se soustředil především na zdokonalení a reprodukci svých nejznámějších děl, přičemž novější verze byly intimnější. Na půl těla ochrnutý dokončil 18 stěžejních děl, v roce 1957 například celosvětově uznávanou sochu Víteztví morálky, která byla reakcí na tzv. kontrarevoluci v Maďarsku (1956).

VŮLE K NAPLNĚNÉMU ŽIVOTU

V roce 1961 založil sochař vlastní Nadaci Albína Poláška (dnes Albin Polasek Museum & Sculpture Gardens) a své galerie, kapli a zahrady ve městě Winter Park na Floridě zpřístupnil veřejnosti jako muzeum, aby mohl s ostatními sdílet svoje celoživotní dílo. Z více jak 400 jeho děl je jich 200 v současném vlastnictví Poláškovy muzea, po smrti jeho druhé manželky byl v roce 1988 zpřístupněn i jeho dům. Nadace stále a mnoha způsoby přispívá ke kultuře střední Floridy, věnovala například několik Poláškových děl významným institucím a poskytuje stipendia studentům výtvarného umění. V roce 1996 se stal Winter Park partnerským městem Frenštátu pod Radhoštěm. (Zdroj: <http://polasek.org>)

Poláškovy nezlomná vůle k životu a to, co dokázal vytvořit i s tělesným omezením, je velkým povzbuzením a příkladem pro nás všechny. Všichni na své ži-

votní cestě nacházíme různá omezení, se kterými se musíme vypořádat, a obtíže, které musíme překonat. O tom, jak se k nim postavit, promlouvá nyní socha Strůjce svého osudu v našem parku.

ZAJÍMAVÉ SETKÁNÍ

O životě a díle Albína Poláška již několik let shromažďuje materiály frenštátský dokumentarista a hudební skladatel Kamil Holub*. Výsledkem by měl být unikátní dokumentární film, jehož dokončení je naplánováno letos, jak nám autor prozradil při své nedávné návštěvě parku. Nepřišel ale filmovat ke „Strůjci“ jen se svým kolegou, přivedl k soše také paní Radmilu Hnilicovou, která velice obdivovala celý náš park a líbilo se jí i umístění sochy.

O paní Radmile Hnilicové nám Kamil Holub napsal: „Albín Polášek měl spolu s dalšími sourozenci také bratra Rudolfa Poláška, který měl dceru Janu Poláškovou, a ta měla dceru Radmilu. Mám u sebe asi 35 dopisů, které psal Albín Polášek z Ameriky sem do Frenštátu a velmi často se v nich o Radmile zmiňuje. Udělali jsme také proto do filmu záběr u sochy Boje dobra se zlem před frenštátskou chlapeckou školou, protože mám fotografii, jak zde stojí malá Radmilka (praneteř) se strýčkem.“

Není to zajímavé, jak se osudy těch dvou setkaly také u nás? A to není všechno. Kamila Holuba zaujal program našeho vnitřního informačního kanálu Televize Ondřejka natolik, že nám slíbil, že naši pacienti a hosté budou moci hotový film vidět mezi prvními. Dílo Albína Poláška si to určitě zaslouží...

Zveme vás tedy na procházku parkem. Můžete se třeba na chvíli posadit, nebo postát před sochou Strůjce a v tichu rozjímat, nebo si zajděte ke kapli, stiskněte tlačítko na lavičce vedle busty Josefa Kaluse a zaposlouchejte se do jeho veršů. Také můžete relaxovat v pyramidě v zadní části parku. Anebo se prostě posadíte do kavárny, dejte si něco dobrého a potěšte se výhledem na hory. Kdyby byla mlha, můžete na stejném místě navštívit dvě galerie...

*Kamil Holub je jako autor hudby uveden například u dokumentárních filmů režiséra Josefa Císařovského *Krajina domova*, *Mapa míst svatých a klatých*, *V šeru ticha*, *Ztracen 45* a mnoha dalších.

Nahore: Albín Polášek (druhý zleva) stojí se členy své rodiny před svou sochou Boj dobra se zlem ve Frenštátě pod Radhoštěm. Malá neteř Radmilka je po jeho levici. V budově bývalé chlapecké měšťanské školy z roku 1876 dnes sídlí pobočka Muzea Novojičinska.

Dole: Paní Radmila Hnilicová navštívila park rehabilitačního centra letos v létě. Vlevo je dokumentarista a autor připravovaného filmu o Albínu Poláškově Kamil Holub, který ji ke kopii sochy jejího prastrýce přivezl, aby s ní zde natočil další záběry.

PŘÍBĚH ARCHITEKTA ING. JAROMÍRA MOUČKY

Petr Andrlé

1. prosince 2017 bude na Lázeňském náměstí Beskydského rehabilitačního centra v Čeladné slavnostně pokřtěna kniha „Životodárné údolí – od Lázní Skalka k Beskydskému rehabilitačnímu centru v Čeladné 1902-2017“. Při této příležitosti bude také vzpomenuáno díla architekta Jaromíra Moučky (1897-1961), který v roce 1947 vyprojektoval dnešní Léčebný dům dr. Storcha. Ten nyní prochází stavební rekonstrukcí, po jejímž ukončení bude v budově umístěna pamětní deska, připomínající 120. výročí narození tohoto muže. Avšak jeho příběh v avizované publikaci je. A má tuto podobu:

Tenkrát vzduch voněl jarem a novostavbou. Výbor Skupiny I. báňského společenstva se scházel vždy jedenkrát za čtvrt roku. Ono pondělí 21. dubna 1947 skutečně vonělo jarem, a když předseda výboru ředitel Josef Štverka otevíral dveře kanceláře číslo 30 v budově podnikového ředitelství OKD na tehdeším Stalinově náměstí č. 6 v Ostravě I, byl velice dobře naladěný. Měl pro výbor překvapení a s uspokojením konstatoval, že jsou všichni jeho členové přítomni, mimo pana přednosty Josefa Škutky, který byl předem omluven. A co bylo hlavní, mimo členů výboru, který tehdy tvořili ředitel JUDr. Lev Belza, JUDr. Ervín Pešek, Alexandra Balyzová, Jaroslav Táborský a Robert Polák, byli přítomni i dva pozvaní hosté: MUDr. Oldřich Marek, lékař a správce Léčebného ústavu ostravsko-karvinských báňských podniků v Kunčicích pod Ondřejníkem, a Ing. arch. Jaromír Moučka, dlouholetý projektant a stavitel Vítkovických kamenouhelných dolů v Ostravě. MUDr. Oldřich Marek se ujal funkce ústavního lékaře k 1. únoru 1947, a vystřídal tak dosavadního lékaře MUDr. Josefa Grunu.

Nejprve přišla na řadu situace v hornické léčebně. Výbor konstatoval, že březnová výměna dosavadního správce Kořínka byla potřebná a správná. Poměry v ústavu se zkonsolidovaly, týdně se zde dostává péče v průměru 54 pacientům včetně dětí. A nový model, kdy funkce správce byla současně svěřena ústavnímu lékaři, se osvědčil. Proto se také výbor rozhodl upravit doktoru Markovi plat na výši 10 000 Kč měsíčně, s čímž přítomný lékař pochopitelně s díky souhlasil.

TO VÁS BUDE ZAJÍMAT

„Ale ještě neodcházejte, pane doktore,“ vybídl předseda Štverka doktora Marka. „Máme tu něco, co bude

hodně zajímat i vás...“ a dal slovo architektu Moučkovi.

V revíru se o tom již veřejně vědělo a debatovalo. Tehdejší ministr ochrany práce a sociální péče v první Gottwaldově vládě profesor Zdeněk Nejedlý (byl jím od 2. 7. 1946 do 25. 2. 1948) rozhodl, že z prostředků získaných prodejem zboží z mezinárodní pomoci UNRRA bude mimo jiné postavena ozdravovna pro ostravské horníky. Ministr Nejedlý dokonce vlastními slovy dotaci precizoval – ozdravovna měla být pro „silikózní horníky“.

K tomuto účelu poskytlo ministerstvo revíru OKD 24 milionů korun s tím, že celá částka musí být prostavěna maximálně během tří let. Rozhodnutí o tom, kde postavit zamýšlenou ozdravovnu, nechalo vedení revíru na Skupině I. báňského společenstva. Čímž bylo z logiky věci zřejmé, že se nová budova stane součástí Léčebného ústavu v Kunčicích pod Ondřejníkem.

„Pověřili jsme pana architekta Jaromíra Moučku, aby zpracoval návrh projektu ozdravovny, která by měla být postavena na našich parcelách 629/1 a 625/1 na katastrálním území v Čeladné,“ sdělil výboru předseda Štverka a pokračoval: „Pan architekt je velice zkušeným odborníkem nejen na báňské, ale i na veřejné stavby. V minulých letech nám pomáhal s projekty na rozšíření jídelny a na výstavbu nové kuchyně. Navíc jeho návrh na ozdravný pavilon je moderní, zajímavý a hodící se do beskydské krajiny...“

ŠIBENIČNÍ TERMÍN

„Pan předseda je velice laskav,“ ujal se slova architekt Moučka, „ale ten šibeniční termín mi nedal spát. Musíme začít stavět nejdříve v příštím měsíci, abychom všechno stihli, nejlépe za rok dva, i když máme čas tři roky. A tak jsem vypracoval jednoduchý, svižný projekt na 34

dvoulůžkových pokojů a potřebná příslušenství a vyšlo mi to na tři patra.“

Nikoho lepšího než architekta Moučku si horníci nemohli ke stavbě nového pavilonu přizvat. Dnes patří k zapomínaným a málo známým ostravským architektům. I on je však jeden z „Mužů Lázní Skalka“.

PROVIZORNÍ ÚŘEDNÍK SE STAL PŘEDNOSTOU

Jaromír Moučka se narodil 23. srpna 1897 v Moravských Budějovicích, reálku vystudoval ve Vídni a v letech 1918–1923 absolvoval České vysoké učení technické v Praze. Tato studia zakončil v roce 1923 státní zkouškou. Po několika praxích v brněnských stavebních firmách nastoupil jako provizorní úředník města Moravská Ostrava. Mimo němčinu ovládal i srbštinu a francouzštinu, pracoval také jako přísežný znalec Krajského soudu v Moravské Ostravě. K 8. červnu 1929 byl Ing. arch. Jaromír Moučka přijat jako projektant do stavebního oddělení Vítkovických kamenných dolů. Jmenovací dekret mu podepsal další „Muž Lázní Skalka“, centrální ředitel VKD Ing. Eduard Šebela.

V září 1938 byl Jaromír Moučka jmenován přednostou tohoto oddělení (dosavadní přednosta Ing. Antonín Winkler zemřel 14. 9. 1938). V Ostravě realizoval řadu významných veřejných staveb. Byly to například Městské letní lázně v Moravské Ostravě - Hulvákách (1929–1930), Dělnická záložna se skupinou domů (1929), Ozdravovna Československého červe-

ného kříže v Darkově (1927–1928) či Komenského sad v Moravské Ostravě (1928–1933).

VZHŮRU DOLŮ

Později se architekt Moučka věnoval převážně důlním stavbám. Dodnes jsou oceňovány jeho neuvěřitelně odvážné projekty objektů jámy Betyna v Orlové, či těžní věž, rozvodna a těžní budova v Doubravě. V roce 1955 byl jmenován vedoucím katedry výstavby dolů Vysoké školy báňské v Ostravě, kterou vlastně založil. Získal profesorský titul, hojně publikoval, přednášel a v roce 1961 (který je bohužel i rokem odchodu prof. Ing. arch. Jaromíra Moučky z tohoto světa) vytvořil první projekční náměty budoucího areálu VŠB v Ostravě-Porubě.

ARCHITEKTONICKÝ SEN

Moučkovy realizace Komenského sadu a Městské letní lázně jsou prochnuty prvky nastupujícího funkcionalismu, který se právě ve dvacátých letech stává v Československu vedoucím architektonickým slohem. Jaromír Moučka rozhodně držel krok s dobou. A „ozdravovna pro horníky“ v roce 1947 byla příležitostí k tomu, aby si splnil jeden ze svých architektonických snů. Učinil tak dokonale. Náš známý a respektovaný historik architektury Ing. arch. Zdeněk Lukeš, jemuž jsme poslali snímky ozdravovny (níže na fotografii z roku 1954) projektované architektem Jaromírem Moučkou, napsal, že „lázně jsou moc hezké, styl je čistý funkcionalismus“. A připsal poznámku, že bohužel

o architektu Moučkovi nikdy neslyšel. Bohužel není sám. Proto jsme architektu Moučkovi také věnovali těchto pár řádek. Kompletní projekt „ozdravovny pro silikózní horníky“ odevzdal 2. května 1947.

VE JMÉNU DVOULETKY

Jenže ono všechno nešlo tak rychle, a to přesto, že výbor se na uvedeném jednání usnesl, že výstavbu pavilonu ozdravovny zorganizuje. Byla jednotně označována tehdejší heslem DVOULETKA – investiční program (bylo na to dokonce i razítko), s tím, že k podání nabídek budou vyzvány stavební firmy z blízkého okolí, především z důvodu potřeby případných pozdějších oprav. Výbor se rovněž rozhodl pověřit dozorem nad stavbou stavitele Pavlíka, který odcházel z provozního ředitelství v Orlové do důchodu. Výzvu k podávání nabídek rozeslalo již tehdejší vedení Ostravsko-karvinských kamenouhelných dolů (OKD) s tím, že uzávěrka nabídek na postavení hornické ozdravovny končí dnem 27. května 1947.

KDO TO POSTAVÍ

Dne 2. června 1947 se konala důležitá výborová schůze Skupiny I. báňského společenstva, která měla rozhodnout o tom, komu bude zadána stavba nového pavilonu v hornickém ústavu v Kunčicích pod Ondřejníkem. Jednání se jako host zúčastnil i dr. Fiala ze stavebního odboru OKD. Ten podal zprávu o došlých

nabídkách stavebních firem na postavení nového pavilonu.

STAVITEL SE ZAVÁZAL

Na zmíněném červnovém jednání výbor Skupiny I. báňského společenstva s definitivní platností rozhodl, že výstavbou nového pavilonu bude pověřena firma Josef Dostál, komanditní stavební společnost v Ostravě I. Cenová nabídka této firmy byla nejnižší, a co bylo rozhodující, stavitel Dostál se zavázal, že do 31. prosince 1947 *provede všechny práce zevní včetně zasklení tak, aby novostavba přes zimu neutrpěla povětrnostními vlivy*. Přijetí nabídky firmy Josef Dostál doporučil i na schůzi přítomný architekt Dr. Fiala ze stavebního odboru OKD.

MOUČKA A DOSTÁL

I jim patří dík za dnešní Léčebný dům MUDr. Storcha, který v průběhu času pochopitelně doznal a ještě dozná výrazných změn. Že byla v tomto objektu v roce 1953 otevřena mimo jiné také porodnice, to Jaromír Moučka věděl. To, že se zde v letech 1953–1996 narodilo 32 441 dětí, to se již bohužel dozvědět nemohl.

Zemřel dne 16. srpna 1961 a je pochován na Ústředním hřbitově ve Slezské Ostravě. Díky jeho vnukovi panu Janu Moučkovi přinášíme na předchozí straně v úvodu tohoto článku i architektův snímek.

Poznámka na okraj: V regionální literatuře se neustále opakuje údaj, že stavbou nové „hornické ozdravovny“ byla pověřena ostravská firma Ing. Bohuslava Krýsy (založena 1929). Jenže 13. listopadu 1945 Ing. Krýsa zemřel a firmu převzala vdova Josefa Krýsová. V červenci 1948 byla tato společnost znárodněna se zpětnou platností k 1. lednu 1948 a byla zařazena do Československých stavebních závodů, n. p. Praha. Pro nás v Beskydech je zajímavá pouze ta informace, že firma Bohuslav Krýsa postavila v roce 1947 most přes hutní náhon ve směru Staré Hamry – Turzovka. V žádném případě se tato firma nepodílela na stavbě nového léčebného pavilonu v kunčické hornické léčebně.

Od října 2017 probíhá v rámci postupné rekonstrukce LD dr. Storcha zateplování budovy, vpravo pohled na její zadní stranu. Foto: Jana Ožanová

KULINÁŘSKÉ CESTY DOMINICA JAMESE POVEDOU I DO RESTAURACE U SESTRÍČEK

Andrea Adamová

V nové knize Dominica Jamese s názvem Kulinářské cesty po České republice se objeví také naše restaurace U Sestřiček. Kniha vychází na konci listopadu 2017 a ještě tedy přesně nevíme, jaké další restaurace v ní budou představeny. Už teď je ale jisté, že půjde o reprezentativní výběr, sestavený jako gurmánská výprava po nejzajímavějších kulinářských místech republiky. Její autor je totiž vášnivý kuchař a designér restaurací.

Jako podklad k textu v knize jsme vyplňovali poměrně obsáhlý dotazník, na jehož základě poté autor sestavil finální text. Samozřejmě, že vzhledem k účelu knihy - představit na jedné dvoustraně každou z vybraných restaurací v přehledné zkratce - se zdaleka do konečného textu nevešlo vše. Bylo by ale rozhodně škoda při této příležitosti nepřipomenout, jaká „cesta“ vedla k dnešním kulinářským úspěchům.

ZAČALO TO VE LHOTSKOVICÍCH

Historie budovy dnešní restaurace U Sestřiček začíná v polovině 19. století, kdy v těchto místech byla zemědělská usedlost s názvem Lhotskovice. V roce 1889 zakoupili statek manželé Brázdovi a v jeho budovách zřídili restauraci Pod lipkami a koloniál. V roce 1896 od nich koupili statek manželé Dočkalovi, vybudovali lázeňské sanatorium a budovu koupelí, ale restauraci neprovozovali. V roce 1902 koupil statek a další dvě blízké budovy (hotel Skalka a Koupel) ostravský lékař MUDr. Jan May a založil zde skutečné lázně. V roce 1909 další majitelé (Kamenouhelné společenstvo pro Moravsko-Ostravský okres revírního horního úřadu a Společenstevní ústav pro dělníky rekonvalescenty) u budovy tehdejšího „sanatoria“ zbourali původní, v té době již těžko opravitelnou hospodářskou budovu a přistavěli novou s číslem popis-

ným 42b. V této budově byla zřízena velká jídelna a kuchyně se spížírnou a umývárnou – to je dnešní restaurace U Sestřiček.

STOLETÁ JÍDELNA

Po celou dobu (1909–2000) sloužila budova jako jídelna Rekonvalescentního léčebného ústavu a později Nemocnice s poliklinikou. V letech 1996–2000 byl provozován bufet a restaurace U Sestřiček (poprvé se objevil tento název) v jiné, dnes již zbourané budově. Po rekonstrukci v roce 2000 začala původní jídelna sloužit zároveň jako restaurace s již používaným názvem U Sestřiček. Poslední rekonstrukce do současné podoby byla provedena v roce 2014 (*na snímku nahoře je interiér hlavní místnosti restaurace, v pozadí salonek*).

ZÁZRAČNÉ UZDRAVENÍ

K místu se také vztahuje zajímavá pověst, spojená s jedním z prvních majitelů Ferdinandem Brázdou. Ten trpěl zažívacími potížemi a při bolestech odcházal ze statku, aby vše zatajil. Při jednom ze záchvatů se mu údajně zjevila Panna Marie a v těch místech vytryskl pramen. Brázda jeho vodu po několik dní pil a bolesti zmizely. Z vděčnosti, že se uzdravil, nechal poblíž pramene postavit kapli zasvěcenou Nejsvětější Panně Marii (1893) a pověst o zázračné vodě se rozšířila. Kaple stojí nedaleko restaurace v lázeňském parku, slouží dodnes a pramen vedle ní nese jméno Ferdinand. Má výbornou pitnou vodu, pro kterou si chodí lidé z širokého okolí. ►

U SESTRÍČEK OD ROKU 1996

V roce 1996 byla nemocnice s poliklinikou převedena do majetku obce Čeladná a jejím ředitelem se stal jeden z nynějších dvou vlastníků MUDr. Milan Bajgar. Postupně byla rušena ekonomicky ztrátová oddělení, v roce 2000 byla založena společnost Beskydské rehabilitační centrum, spol. s r.o. a všechna lůžka v několika léčebných domech začala sloužit k rehabilitaci. Ve stejném roce byla rekonstruována jídelna a restaurace dostala název U Sestřiček. Při této rekonstrukci byl do hlavní místnosti restaurace vestavěn dřevěný ochoz, interér dostal dřevěné obložení (na snímku vpravo), ve stejném stylu byl pořízen nový nábytek a zařízen bar. Od té doby se v restauraci konají dvakrát týdně různá hudební a kulturní vystoupení pro klienty i návštěvníky rehabilitačního centra.

PROMĚNY INTERIÉRU

Po celkové rekonstrukci kuchyně, restaurace a sociálního zázemí v roce 2014 dostal interiér zcela novou podobu. Ochoz byl zrušen (na snímku dole), prostor restaurace prosvětlen a rozšířen dostavbou salonku, přibyl krb s průhledy do obou místností a kamenné přírodní obklady ve světle béžových tónech. Optické členění prostoru

a intimitu zajišťují sedací kouty s pohodlnými lavicemi, přibyla také originální výzdoba reprodukcemi dobových fotografií na velkém formátu a velká designová světla poskytující osvětlení s měkším, příjemným světlem.

JAK SE MĚNILA JÍDLA

Nabídku jídel jsme v průběhu uplynulých let zaměřovali na krajovou kuchyni, s rozvojem podnikání místních dodavatelů a farmářů jsme začali nakupovat kvalitní místní produkty a suroviny. Pokrm jsme začali připravovat metodou sous-vide a v roce 2015 jsme zahájili vlastní výrobu cukrářských

výrobků. Letos na podzim přibyla do jídelničky nová krajová specialita ze Slezska. Jsou to „blašoky těšínské babičky“ – tenké, velice chutné a lehké placky ze syrových brambor pečené bez tuku na pánvi. Takto připravené se dají podávat na sladko i na slano, třeba jako příloha k masu.

MÍSTNÍ DODAVATELÉ JSOU VELKOU VÝHODOU

Sýry a tvaroh odebíráme z farmy Menšík v Kunčicích pod Ondřejníkem, brambory ze statku v Chlebovicích, pohanku ze Šmajstrlova mlýna v Trojanovicích, vnitřnosti z jatek Machač Mořkov. Vše ve výborné kvalitě.

KLÍČ K ÚSPĚCHU?

Klíčů k úspěchu je více. My za ně považujeme především kvalitní a čerstvé suroviny od místních dodavatelů, stále postupy přípravy jídel a způsob jejich úpravy při podávání, domácí zákusky z vlastní výroby a nabídku kvalitních rozlévaných a lahvových vín moravských vinařství Drmola, Sonberg a Šebesta. Dále hraje roli přiměřený poměr kvality a ceny a příjemný interiér - laděný do světlých přírodních tónů a barev, použití přírodních materiálů, krb s průhledem do salonku a do hlavní

místnosti, nevtíravá reprodukováná hudba. Vyhledávaná je prostorná ve-
kovní zahrádka s květinami a vodní
fontánou poblíž lázeňského parku
v klidném a příjemném prostředí
s výhledem na hory. Návštěvnost
restaurace ovlivňuje blízkost několi-
ka léčebných domů a časté návštěvy
rodinných příslušníků ubytovaných
klientů, snadná dostupnost, průběž-
né upoutávky v místním tisku a re-
klama na internetu. Velmi význam-
né je ústní doporučení spokojených
hostů a zařazení restaurace do Mau-
rerova výběru Grand Restaurant
2016 a 2017.

Velkou předností restaurace je mla-
dý vedoucí kuchyně Martin Lekač
(*1991), který jako šéfkuchař za-
čal pracovat v restauraci až po re-

konstrukci v roce 2014. S prvními
jídelničky mu pomáhal vyhlášený
šéfkuchař z nedalekého hotelu Mi-
ura Michal Göth. Martin je velmi
učennlivý, snaživý a přitom skromný,
stále přichází s novými nápady a vy-
lepšeními. Jídelničky sestavuje vždy
s ohledem na sezónní nabídku suro-
vin, na jaře a na podzim se nabídka
jidel mění a vždy se rozroste o něja-
kou novinku.

PLÁNY DO BUDOUČNA

Především chceme vycházet z již
dosaženého vysokého standardu
kvality způsobu přípravy a podávání
jidel jak pro klienty rehabilitačního
centra, tak pro návštěvníky a hosty.
Budeme pokračovat v osvědčeném
modelu jídelniček obměňovaných
na jaře a na podzim, včetně kvalitní

nabídky moravských vín. Zůstanou
hudební vystoupení dvakrát týdně,
která si zvykli pravidelně navštěvo-
vat nejen naši klienti, ale i občané
z okolních obcí a přátelé vystupu-
jících hudebníků. Tak často při vy-
stoupeních vzniká spontánní, velice
přátelská a uvolněná atmosféra.

NEJOBLÍBENĚJŠÍ JÍDLO

Oblíbenost jídel ovlivňují roční ob-
dobí. Dlouhodobě je nejoblíbenější
konfitovaná vepřová panenka s an-
glickou slaninou a se štouchanými
brambory s jarní cibulkou, ze zákus-
ků vede větrník z vlastní cukrářské
výrobny.

Nyní tedy víte o naší restauraci
U Sestřiček vše. Stačí se jen vydat na
„kulinářskou cestu“ a ochutnat...

Vlevo: Snímky jídel restaurace U Sestřiček do knihy *Kulinářské cesty po České republice* budou z dílny fotografky Ivety Kulhavé.
Vpravo: Šéfkuchař Martin Lekač představuje slanou i sladkou variantu blašoků - letošní podzimní novinku, specialitu ze Slezska.

Dominic James Holcombe se narodil v Anglii, ale většinu svého dětství strávil v jižním Pacifiku. Pracoval jako project director pro několik luxusních rezortů a restaurací založených na Dálném východě, v Karibiku a také v Evropě. Dominic je vášnivý kuchař, designér restaurací, senior editor pro City Limits magazín a spolujitel moderní italské restaurace Caruso v Ženevě a La Boca Chiringuito v Dominikánské republice. V Praze, kterou si zamiloval, žije 4 roky. V roce 2015 vydal knihu „Prague Cuisine - Výběr kulinářských zážitků ve stovečaté Praze“, nyní se tedy za kulinářskými zážitky vydal po celé České republice. Internetová knihkupectví v anotacích na novou knihu **Kulinářské cesty po České republice** uvádějí: „Kniha je plná nádherných fotografií a představuje vývoj gastronomické scény a pohostinství v České republice. Kniha provází po restauracích, kavárnách, bistrech, cukrárnách, pivovarech, vinařstvih a dalších zajímavých místech a mapuje celé území republiky. Krásné snímky jsou doplněny textem o jednotlivých místech, který zachycuje nápaditost, techniky a zkušenosti, jež současní šéfkuchaři a restauratéri uplatňují v gastronomii. Publikace také obsahuje předmluvu nejznámějšího českého šéfkuchaře Zdeňka Pohlreicha, dále sbírku dvanácti jedinečných receptů od vybraných šéfkuchařů z jednotlivých regionů a blíže seznamuje čtenáře s českými výrobky a lokální produkcí. Kniha je výborným průvodcem nejen pro všechny gurmány a labužníky, ale také důkazem toho, že dnes najdeme ve všech koutech naší země úžasná místa nabízející kvalitní jídlo, pití a příjemnou atmosféru.“

TANČILY I NA TICHO

Andrea Adamová

Vystoupení tanečního souboru Chiu Hsia z Tchaj-wanu bylo další kulturní akcí, kterou jsme letos připomněli 115. výročí založení Lázní Skalka. Soubor přijel do Česka jen na pár dní jako host Frenštátských slavností a v rehabilitačním centru vystoupil v pátek 25. srpna 2017 na Lázeňském náměstí. To bylo i díky slunečnému počasí zaplněné na všech stranách diváky, kteří dokonce některé pohybové kreace tanečnic odměňovali i během skladeb spontánním potleskem. Určitě největší očekávání, zájem a posléze nadšení vzbudil u dospělých i dětských diváků „Lví tanec“.

V kostýmu lva vystupují vždy dva tanečníci, kteří se musí dokonale sladit v pohybech, napodobujících tuto šelmu.

Vezměme to ale popořádku. Na vystoupení tohoto souboru jsem se moc těšila už od zimy, když jsem se od Jany Šamánkové, ředitelky folklorního festivalu Frenštátské slavnosti, dozvěděla, že k nám tentokrát pošlou soubor z Tchaj-wanu. Měl to být už třetí soubor v rámci této oboustranné výhodné spolupráce mezi naším centrem a pořadatelem festivalu, která probíhá tak, že některý ze zahraničních hostů k nám přijede vystoupit v den, kdy neúčinkuje na slavnostech. Tanečníci tak mohou poznat nová místa, vystoupí před jinými lidmi a v jiném prostředí. A my máme možnost nabídnout pacientům přímo v areálu zajímavé kulturní vystoupení, které si nenechají ujít ani občané okolních obcí.

POKAŽDÉ ODJINUD

Možná si vzpomenete na temperamentní vystoupení dětí z gruzínského souboru Kolkha, který se u nás před-

stavil v roce 2015. Ostatně, sestřih z tohoto vystoupení doposud vysíláme v jednom z programových bloků naší TV Ondřejka a také na našem kanále YouTube mu stále zhlédnutí přibývají. Vloni všechny nadchlo vystoupení tanečnic z Hongkongu, a proto jsem hned poprosila pořadatele, aby s námi počítali i letos. Chystané vystoupení jsme zařadili do „plánu oslav“, i když jsme ještě nevěděli, odkud soubor bude, to nám pořadatelé upřesnili až na jaře. Z Hongkongu je to na Tchaj-wan vzdušnou čarou něco přes 1200 km, což vlastně není pro oblast východní Asie žádná velká vzdálenost. Očekávala jsem tedy podobnou hudbu i taneční projev, přece jen drobnější odlišnosti asi jako Evropané postřehnout nedokážeme. To ale nic neměnilo na tom, že jsem byla na vystoupení souboru Chiu Hsia Folk Dance Company zvědavá. O to víc, když jsem se dozvěděla, že tentokrát k nám přijede přes 40 osob. Záštity nad letos už 18. ročníkem Frenštátských slavností se ujal ředitel BRC Milan Bajgar spolu s náměstkem hejtmána Moravskoslezského kraje Lukášem Curydlem. Je to rok od roku větší akce, letos jsem v programu napočítala 6 dětských souborů, 8 dospělých a dva zahraniční, kromě „našeho“ Chiu Hsia ještě soubor Samtredia z Gruzie. Vystoupení u nás bylo uvedeno i na plakátu s programem slavností, což se také pozitivně projevílo na počtu návštěvníků.

PŘÍPRAVY

U nás tanečníci a jejich doprovod zpravidla začínají obědem v restauraci U Sestřiček, který vždycky znamená hovězí vývar a už osvědčený a vychvalovaný řízek s bramborem a - prázdné talíře... Pak si trochu odpočinou, vyzkoušejí pohyb na dlažebních kostkách a některé taneční formace. Domluvíme se také, jak velkou plochu budou potřebovat, přidáme kolem pár lavic a vyzkoušíme hudbu. Reprodukce hudby je v našich podmínkách největší oříšek, protože běžně hudbu z reproduktorů před kavárnou nepouštíme, abychom klidné prostředí na zahrádce i na celém náměstí ničím nerušili. Tato vystoupení jsou samozřejmě výjimkou, a tak se vždy s napětím snažíme vše nastavit tak, aby byla hudba i komentář co nejlépe slyšet. O tom ještě dále, ale už asi tušíte, že titulěk o tanci na ticho naznačuje potíže. Tento soubor měl s se-

bou také hudebníky s vlastními nástroji, a tak v některých vystoupeních zazněly čtyři tradiční bubny, dva smyčcové nástroje Nan-hu, bambusová flétna a domorodý bambusový buben.

TANCE A PÍSNĚ

První bod programu nebyl nakonec taneční, ale ryze bubenický. A pěkně nabitý energií rytmy, které ve starověku sloužily jako nástroj k řízení válečníků na bitevním poli. Silné údery a dunění bubnů měly povzbudit odvahu bojovníků a urychlit spád bitvy, velké prapory předávaly taktické příkazy. U našich diváků vzbudilo bubnování zvědavost na to, co bude následovat.

Sólovým vystoupením byla ukázka Tai-či, které je přirovnáváno ke starodávnému umění Wuji, jehož význam je „bez hranic“. Tai-či je vnitřní bojové umění, čínský meditační systém a také zdravotní cvičení, které se používá k posilování těla i ke kultivaci vnitřní síly. A to jsme mohli skutečně obdivovat v podání subtilní tanečnice, která i při fyzicky náročných polohách dokonale splývala s hudebním doprovodem.

Následoval tanec malých děvčat s lucernami, v němž se poprvé naplno rozzářily pestrobarevné kostýmy. Den luceren je v Číně obdobou našich Vánoc, kdy se doma shromažďují všichni členové rodiny a radostný tanec vyjadřuje společné světlo.

Další kostýmy přišly ke slovu v tanci palácových tanečnic, který původně sloužil pro potěšení panovníka a měl vyjadřovat jeho vznešené vlastnosti. A právě tento tanec ještě více prověřil souhru tanečnic. V jednu chvíli hudba vypadla a na dlouhé vteřiny nastalo ticho. Ale tanečnice se dál stejně usmívaly a dál tančily. Prostě tančily na ticho a na hudbu, kterou měly v sobě. Až po chvíli jim jedna z bubenic pomohla udáváním rytmu paličkami. A pak začaly potichu zpívat ztracenou melodii... Dokonalé. Hudba naskočila někde dál a tanečnice navázaly jako by nic. Sklidily obrovský potlesk, když odcházely...

Obřad Chia Go Din poté představil jeden z nejstarších lidových tanců jihovýchodní Asie, plný energie a také lidového humoru. Uvolnění bylo na místě, přece jen ztráta hudby znamenala veliký stres nejen pro nás, pořadatele, ale i pro vedoucí souboru a všechny jeho členy, kteří se snažili předvést to nejlepší.

Další tanec s názvem Hakka symbolizoval práci dívek na čajových plantážích. (Poznámka: Hakka - se dvěma k - je hakština, jeden z hlavních dialektů čínštiny, kterým mluví Hakkové. V rámečku na straně 21 najdete o etnické skupině Hakka více informací. Maorský bojový tanec, předváděný ragbisty Nového Zélandu, má název Haka.)

Nahoře: Ukázku Tai-či zahájila tanečnice dřepem na jedné noze.
Uprostřed: Tanec s lucernami, který se tančí v Den luceren, předvedla mladá děvčata.
Dole: Palácový tanec se vyznačuje nádherně barevnými kostýmy, další fotografie z tohoto tance je na titulní straně.

LVÍ TANEC VE DVOU

Vrcholným číslem celého programu byl rozhodně Lví tanec. K němu nám podrobnější vysvětlení napsal průvodce souboru a tlumočnick pan David Lin: „Při tomto tanci nastupují nejdříve malí lvíci a pak následuje velký lev. Malé lvíčky představují pouze děti, které tančí jen s hlavou lva. Lví tanec se tančí pouze při důležitých slavnostech jako je Čínský Nový rok a slavnosti chrámu, používá se jako modlitba o pozitivní energii na příchozí rok a požehnání lidem. Lvíček se zelenou hlavou je z obce/provincie Fu-děn (jihovýchodní Čína) a velký žlutý lev pochází z obce/provincie Guang-Dong. Lev z obce Fu-děn má vždy zelenou hlavu a je méně zdobený, lev z obce Guang-Dong je vždy zdobenější a může být v jiné barvě, například bílé či červené.“

V kostýmu „velkého“ lva poté vystupovaly dvě osoby, tanečník a tanečnice. Při pohledu na velkou lví hlavu, kterou jeden z tanečníků nemohl po příjezdu pomalu ani vysoukat z autobusu, jsem byla na tento tanec hodně zvědavá. Dva tanečníci musejí velice přesně koordinovat svoje pohyby, aby lva „oživili“ a vyjádřili pozitivní energii. U nás se jim to podařilo dokonale, hlavně děti byly nadšené z toho, že lev se plízl, skákal do výšky, dokonce dobrácky mrkal a pak že usnul jen jako. Dospělí zase určitě ocenili soulad v pohybech i artistické umění tanečnice a tanečníka – během tance si v kostýmu, nebo spíše pod kostýmem, dokonce vyměnili pozice. Stála jsem v pozadí, a tak jsem si ten postřeh potvrdila až při prohlížení fotografií.

Závěrečné vystoupení vycházelo z bojových umění Wu Šu. Choreografie tohoto tance kombinuje různé prvky bojového umění etnické skupiny Han původem z východní Asie. Také na konci tohoto tance používaly tanečnice velké prapory.

PODĚKOVÁNÍ

Potěšilo mě, že za mnou po představení přišlo několik diváků a pacientů s poděkováním, že jsme něco takového zorganizovali. Venkovní vystoupení v našem prostředí je jedinečné, ne každý může navštívit festival, mnohým se nechce tlačit v zástupech lidí. Tady jsou tanečníci doslova na dosah ruky. A třeba až z druhého konce světa. Lev se po vystoupení ochotně fotil s mnoha našimi pacienty a také tanečnice rády zapózovaly v kostýmech. Poděkování patří tlumočnickovi panu Davidu Linovi z Taiwan-Czech Art & Culture Institute v Praze, který nám také poskytl informace o jednotlivých tancích a o historii souboru (také v rámečku). A samozřejmě děkujeme organizátorům Frenštátských slavností. Několik rodin přijelo s dětmi až z Frýdku, někteří návštěvníci u nás byli vůbec poprvé, a tak i desítky mimořádného vydání naší Fontány na téma „Léčivá síla...“ zmizely během pár minut. Takže se zase o nás a o naší práci dozvěděli další. A to je dobře, i díky folklórnímu souboru z Tchaj-wanu.

Nahore a uprostřed: V průběhu Lvího tance se v kostýmu tanečník s tanečnicí nepozorovaně vyměnili. **Dole:** První část Lvího tance tančí děti pouze s maskami v podobě hlavy lva.

Na protější straně nahore: Lidový tanec Chia Go Din. **Dole:** Tanec s ukázkami bojového umění Wu Šu. Za fotografie v článku děkujeme Stanislavě Slovákové.

Soubor Chiu Hsia založila paní Lin Chiu-Shia před více jak 40 lety a za tu dobu si vydobyl významné postavení v severozápadním Tchaj-wanu. Cílem souboru je propagovat krásu lidových tradic, zejména etnika Hakka, jedné z největších etnických skupin, která žije na severozápadě Tchaj-wanu a v jihovýchodní části Číny. Typické pro etnikum Hakka jsou čajovnický a čajovníkové plantáže, proto většina lidových zvyků vychází z každodenní práce farmářů. Tance napodobují trhání časových lístků, písně hálkání farmářů na rozlehlých plantážích a svazích. Květy tungovníku jsou duchovním symbolem Hakka a symbolizují odolnost tohoto kmene v obtížných životních podmínkách. Motiv květů se používal jako dekorace na denním oblečení a nyní se objevuje na kostýmech tanečnic a tanečníků. Lví tanec Hakka vyjadřuje stejnou symboliku jako známý čínský lví tanec – potírá zlo a nastoluje dobro. Vzhledem k chudobě tohoto kmene nemá ale kostým tak bohaté zdobení jako jinde v Číně.

Soubor propojuje tradiční lidové tance a kulturní prvky s moderním pohybovým uměním a samozřejmě učí a vede starší i mladší členy k vášni pro lidové tance. To vše se snahou o mezinárodní kulturní výměnu v oblasti folklorního tanečního umění. Doslova „aha-zážitkem“ se pro soubor stalo první mezinárodní vystoupení v roce 2015 v polské Legnici, které členům ukázalo, jak důležité je zachovávat a šířit lidové umění vlastního národa a jak výjimečná je jejich role v tomto úsilí.

Kdy pomáhá McKenzie?

Ve třech hodinových seminářích představila v BRC systém Mechanické Diagnostiky a Terapie (MDT, někdy označovaný jako McKenzie metoda) svým bývalým kolegyním a kolegům fyzioterapeutka Mgr. Michaela Šebelová, Cert. MDT letos v říjnu. Průběh seminářů popsala pro naše čtenáře takto:

TEORETICKÝ ÚVOD

První seminář byl teoretickým úvodem. Mechanická Diagnostika a Terapie je zejména diagnostický systém, ne pouze metoda. Péče o pacienta je založena na důkladné diagnostice a teprve následně se stanovuje konkrétní terapie, dle problému pacienta. Cvik tedy nevolíme náhodně, ale na základě výsledku vyšetření. To se skládá z dotazníku a z vyšetření pohybu – sleduje se rozsah pohybu, kvalita, lokalizace bolesti a všechny reakce na prováděné pohyby a pozice, které se provádějí opakovaně. Pečlivě se sleduje reakce pacienta na ně. Terapie je aktivní – terapeut vyšetří, pacient cvičí a vlastně se vyléčí sám. Podporuje nezávislost pacienta na terapeutovi. Mobilizace se používají, ale ne jako metoda první volby. Představila jsem hlavní principy MDT a uvedla nejběžnější mýty. Diskutovali jsme o významnosti tzv. „patologických nálezu“ na zobrazovacích snímcích. S velkým úspěchem se setkal krátký animovaný film Vzpráhnutí a Pokřivení. Film je k dispozici zdarma ke stažení na stránkách institutu McKenzie a již je zařazen do vysílání TV Ondřejka, informačního kanálu BRC pro pacienty.

BOLESTI BEDERNÍ PÁTEŘE

V průběhu druhého semináře proběhla praktická aplikace systému MDT u bolesti bederní páteře. Rozebírali jsme mýty o „hyperlordóze“ (nadměrné prohnutí bederní oblasti páteře s často nesprávným náklonem pánve) a nešvar podsazování pánve. Cvičili jsme správný sed a ukazovala jsem

použití různých bederních rolí - válečků. Jednu kolegyni jsem i na ukázkou vyšetřila (prostá bolest zad, maminka na mateřské dovolené s dvojčátky).

Provizorní diagnóza byla posteriorní derangement (zjednodušeně řečeno blokáda), kdy tzv. směrovou preferencí – tedy pohybem, který přináší úlevu od bolesti nebo zvětšení rozsahu, byl pohyb do prohnutí (extenze) v bederní páteři. Hned během vyšetření nastaly změny – došlo k zvětšování rozsahu pohybu do prohnutí a taky ke snižování intenzity bolesti. Po 24 hodinách byla reakce „pacientky“ pozitivní, kontrolu jsme si domluvily za týden na dalším semináři.

PROBLÉMY V OBLASTI KRČNÍ PÁTEŘE

Na třetím semináři jsme se nejprve věnovali kontrole stavu kolegyně s bolestí v dolní části zad. Po týdnu cvičení – protahování vleže (raději) nebo vestoje definovala svůj stav o 80 % lepší. Byla vidět jasná změna rozsahů jak do předklonu (flexe), tak do záklonu (extenze). Všechny pohyby prováděla již bez bolesti, minule u všeho bolelo. Dohodly jsme se, že přidá na konci rozsahu pohybu výdech, ať docílí zlepšení na 100 %. Následovala opět pozitivní sms – „*Ahoj Míši, tak cvičím, jak to jde, a jsem úplně bez bolesti, s tím výdechem mi to dělá dobře. Díky moc za inspiraci a pomoc. Mám radost. Je to fakt fojr metoda :-).*“

U krční páteře jsem ukazovala jen pohyb do retrakce, což je zjed-

nodušeně řečeno zasunutí brady do krku a posun hlavy směrem dozadu. Diskutovali jsme o poloze hlavy při používání chytrých telefonů (kdy dochází při dlouhodobém předklonu k nadměrnému zatěžování krční páteře a přetěžování vazů a svalů). Vybrala jsem si záměrně kolegyni, která absolvovala všechny části kurzu (MDT A-D), a na ní jsem pohyb předváděla. Ale před opakovanou retrakcí jsme samozřejmě vyšetřili hybnost krku – byla viditelně lehce omezená rotace vpravo, i popisovala, že cítí rotaci doprava jako omezenou. Po dvaceti retrakcích (zásuvkách) byla viditelná změna rozsahu oboustranně, již zcela symetricky, takže žádné omezení rotace doprava již neměla.

Všichni retrakci zkusili sami na sobě a jedna kolegyně objevila, že bolest jí jde do ruky (až do prstů, bolest se produkovala, ale nezhoršovala), a ptala se, jestli může tento pohyb cvičit. Ten cvik dělat neměla, ale změnili jsme polohu na retrakci vleže a tam se projevila centralizace – produkce bolesti mezi lopatkami, žádná produkce do prstů. Po cca 30 lehkých RET vleže zkusila znovu jednu retrakci vsedě a už bolest cítila jen pod loket, žádné příznaky v ruce neměla. A tak všichni viděli centralizaci (neboli návrat bolesti ze vzdáleného místa do středu páteře) v praxi. Kontrola po dalším týdnu ukázala již vymizení příznaků z ruky a z předloktí. Bolest již měla pouze do ramene a k lopatce. Tedy centralizace pokračuje.

Mechanická Diagnostika a Terapie prostě funguje!

Mgr. Michaela Šebelová, Cert. MDT nastoupila do Beskydského rehabilitačního centra v roce 2007 po ukončení studia oboru fyzioterapie na FTVS Univerzity Karlovy. Od roku 2009 je provozovatelkou nestátního zdravotnického zařízení, poskytujícího služby v oblasti fyzioterapie. Ve stejném roce začala studovat metodu McKenzie, 4 části kurzu ukončila v roce 2011, v roce 2014 úspěšně absolvovala akreditační zkoušku. Věnuje se výhradně této metodě, je činná v české pobočce McKenzie institutu, kde má na starosti administraci, webové stránky, překlady odborných textů a účastní se mezinárodních jednání. Od roku 2010 pracuje současně v ambulanci BRC, nyní pouze jeden den v týdnu z důvodu jejího uvolnění do funkce místostarostky obce Kunčice pod Ondřejníkem, kterou byla zvolena v roce 2014. (http://www.mckenzieinstitute.org/cz/cs_CZ/)

*Nahore: Cvičení pohybu do prohnutí (extenze) vleže přineslo kolegyni na mateřské dovolené úlevu od bolestí v oblasti bederní páteře.
Dole: Praktická ukázka použití různých typů válečků u kolegyně s bolestmi ruky při protahování (retrakci) krční páteře dozadu.*

CO JSME TAKÉ DĚLALI V LÉTĚ?

Mnohé jste se již dozvěděli podrobně na přechozích stranách, nyní přinášíme obrazový kaleidoskop dalších letních událostí, které bychom rádi připomněli.

Letos poprvé jsme výlety pro pacienty rozšířili o cestu až ke kapli na Radhošti

Pro pacienty s omezenou pohyblivostí jsme letošní výlety rozšířili o výjezdy služebním minibusem na Pustevny a dál až na Radhošť. Díky zvláštnímu povolení ke vjezdu se tedy mohli podívat až k soše Radegasta a ke kapli se sousoším Cyrila a Metoděje. Do míst, kam se pěšky dostane jen zdatný turista. Společné fotografování na památku zařídil vždy řidič a průvodce v jedné osobě Václav Ďatka. A ti, kteří napsali svůj e-mail do seznamu účastníků, dostali potom fotografie na udanou adresu. Minibus je celkem pro 8 pasažérů, jelo se vždy ve středu, pokud dovolilo počasí a přihlásil se dostatečný počet zájemců. Od května do října to bylo celkem 9 jízd a 55 osob...

Nejoblíbenější jsou stále výlety na Lysou, na vrchol se letos podívalo 176 pacientů

Lysá hora je zkrátka fenomén Beskyd, a tak je téměř vždy zájemců o výlet více, než uveze minibus. A co teprve, když se královna rozhodne nepřijímat a zahalí se do deště a mlhy... Letos svolila k 22 pátečním audiencím a hladící bod si tedy na jejím vrcholu mělo možnost nalestit 176 našich pacientek a pacientů. Panoramatickými výhledy se potěšili také při posezení v nově otevřené Bezručově chatě. Cestou zpátky většinou stihli ještě zastávku u kostelíka v Malenovicích a na golfovém hřišti v Ostravici. K výjezdům na Lysou horu využíváme zvláštního povolení majitele přístupové komunikace, jímž jsou Lesy České republiky. Tímto děkujeme za vstřícnost...

Letošní výletní novinkou byla také návštěva naučné stezky Beskydské nebe

Fyzicky méně náročné výlety do Rožnova pod Radhoštěm jsme nabízeli každou neděli. Trochu nás mrzelo, že se nepřihlásilo více pacientů, do Rožnova jsme jeli jen třikrát za celou sezónu. Dřevěné městečko je sice snadno dostupné i veřejnou dopravou, přesto i tento výlet byl navržen unikátně. Jednak obsahoval návštěvu nové výstavy tradičních valašských oděvů „*Jak jde kraj, tak se stroj*“, ale také přejezd na frenštátské Horečky a návštěvu tamní nové naučné stezky Beskydské nebe, ze které je i fotografie vlevo. Visutá konstrukce nad roklí potoka Vlčák představuje život v korunách stromů nápaditým a moderním způsobem. Tak snad výletníci přibudou příští rok...

CO JSME TAKÉ DĚLALI V LÉTĚ?

Mnohé jste se již dozvěděli podrobně na přechozích stranách, nyní přinášíme obrazový kaleidoskop dalších letních událostí, které bychom rádi připomněli.

Dostat hrocha do jezírka není jen tak...

Na stranách 9 až 11 podrobně píšeme o Albinu Poláškoví, autorovi sochy Strůjce svého osudu, jejíž kopie přibyla do centrální části parku letos v květnu. Parkovými úpravami prochází také další zajímavé místo, jímž je Jezírko přání, kolem něhož musí prakticky projít každý návštěvník areálu. Na titulní straně je snímek jezírka z nedávných dní. Trvalkový záhon se od jara pěkně rozrostl a v hladině jezírka se krásně odrážely žluté a červené javory. Na snímku vpravo připomínáme další změnu, tentokrát přímo ve vodě, kam přibyl v červenci kamenný hroch. Možná časem dostane ještě jednoho společníka svého druhu, zatím se ale musí spokojit s velkými balvany...

S naleštěnou „Tatrovkou“ si v parku zapózovali hudebníci z LAM Tria

V restauraci U Sestřiček vystupují (zleva) Milan Holub, Ladislav Kokesch a Aleš Nitra jednou za měsíc s hudbou 20. a 30. let. S Lázněmi jim to šlo pěkně dohromady. Na jejich vystoupení totiž jezdí i „přespolní“ fandové, kteří si rádi swing a jazz v jejich podání poslechnou. A jednou přijel také jejich kamarád s tímto černým krasavcem z Kopřivnice. K nápadu vyfotit se stylově neměli pánové daleko a pozvali si dalšího kamaráda Jiřího Javorka, který jim tyto vpravdě „reklamní“ fotografie rád pořídil. Vřele doporučujeme vystoupení LAM Tria navštívit, dost často si totiž do restaurace jezdí na jejich hudbu zatancovat profesionální tanečnické. Takže je i na co se dívat...

Naše bubínky djembe přilákaly i čeladenské seniorky a seniory

Zprávy o tom, co může relaxační bubnování přinést i seniorům, kteří se k vyzkoušení něčeho takového rozhodli poprvé až u nás, přinášíme ve Fontáně pravidelně. V tomto případě ale nevíme přesně, zda letos v létě přivedly na lekci bubnování členy čeladenského Senior Clubu tyto informace, či spíše vidina větrníků s kávou U Sestřiček. V každém případě nám ani 10 bubínků djembe nestačilo, protože jich procházkou z Čeladné po Valašské cestě přišlo více. Ale vystřídali se ke spokojenosti všech. K bubnování se dostali i muži, i když na snímku vpravo zrovna nejsou. Ono to bylo vlastně úplně stejné, jak u našich pacientů - mužů chodí bubnovat o mnoho méně... (aa)

ROZHOVOR STARÉHO MUŽE S BOHEM

Václav Štěpán

Až uvadne Bože, mého žití květ
až pohlédneš dolů na tento náš svět
uvidíš mé tvrdé mozolnaté dlaně.
Děkuji ti Bože, děkuji ti za ně!

Mé svaly můj Bože, stále více slábnou
a myšlenky na smrt mojích hlavě vládou
pro druhé vždy dřely, kolik jenom mohly
i skálou by pro svou, pro rodinu pohly!

Až mé rety jednou, svoje SBOHEM hlesnou
a sedřené ruce do klína mi klesnou
odpusť mi mé četné, hříchy ty můj pane.
To co se má státi, ať se prostě stane!

Dopadne pak na mne tvoje tvrdá pěst
nebo tvoje láska, krásná jak třpyt hvězd?
Otevři svou náruč, Bože tebe ctím
že jsi moje spása, to já dobře vím!

Až jednou opustím tento náš svět
rozkvete místo mne nádherný květ
vyroste kytička, co jsem měl rád
kterou jsem trhával, když jsem byl mlád.

Trhával na louce, kde plno kvítí
člověk se tam jako v pohádce cítí
často se zdává mi o louce, o ní
tam život člověku překrásně voní.

Život nám uteče tak jako voda
někdy si myslívám, že je to škoda
to by však nevykvet ten krásný květ
co tolik krásná tento náš svět!

Andrea Adamová

Ano, najdou se mezi našimi pacienty i básníci, „kteří pracují rukama“, jak je uvedeno v předmluvě sbírky *Život* (2007) Václava Štěpána. Setkala jsem se s ním při jeho pobytu v Léčebném domě dr. Storchy. Vlastně se mi sám přihlásil a nabídl mi k přečtení několik svých sbírek básní. Jeho básně mě zaujaly, přírodní lyriku mám ráda.

Líbily se mi také citlivé předmluvy, které jakoby tvořily pomyslnou branku, zvoucí ke vstupu do soukromé zahrady Václava Štěpána. Je tam plno květin, ticho a klid...

„Je vzácné a významné, že s námi žijí lidé, kteří dovedou usednout u splavu a slyší příběh řeky a potřebují vyslovit, co cítí, protože vědí, že v komunikaci s Ty je skryta podstat lidství.“

(O. A. Funda; Rodný kraj; 2006)

„...i nadále pokračuje ve svém zcela osobitém „rukopisu“ prosté a přitom srozumitelné poezie, říkající bez hádanek a otazníků širokým vrstvám lidí vše, co chtějí vědět. Jeho duše... ho zcela bezpečně vede napříč celým spektrem světa se všemi jeho krásami i problémy... Nepouští ze zřetele svou tolik milovanou Vysočinu, ani veškeré její fyzické i duševní krásy, které dokáže tak citlivě vnímat... Poezie se nečte jako noviny, ale podobně jako bible, s duší otevřenou a se srdcem na dlani.“ (I. V. R.; Svět; 2009)

Nakonec jsem ale vybrala báseň jinou, která mi rozmluvou s Bohem připomněla báseň Josefa Kaluse, kterou si je možné poslechnout u jeho pomníku v parku u kapličky. Báseň *Rozhovor starého muže s Bohem* z roku 2004 je smutná jen na první přečtení. Podruhé či potřetí objevíte radost ze života a smíření s jeho během.

A to mi přišlo příhodné v předvánočním čase připomenout.

Z dopisů redakci a vedení podniku

►► **Paní Milena Vaculová z Kunčic pod Ondřejníkem** nám svoje fotografie posílá docela pravidelně a vždycky to stojí za to.

Na otázku, odkud pořídila krásný podzimní snímek Lysé hory vpravo nahoře, nám napsala celý „příběh“:

„Víte, jak já říkám, jsem tak trochu „postižená“ focením. Jako bych chtěla dohnat čas, který ale nejde dohnat. Začala jsem s focením až po padesátce a to jen „malým kabelkovým foťáčkem“. A tak nyní, kdy jsem už doma, se snažím něčemu přiučit a naučit, a tak jsem si zvykla na to, že všude chodím s fotoaparát... a manžel, ten mně kdekoliv zastaví s autem a doprovází, buď jen na focení nebo na vycházky, špacírky. Vždyť je tady v okolí překrásně.

A tak tomu bylo i v sobotu na Martina. Vyjeli jsme od nás odpoledne na návštěvu a nevěřili, jak krásné počasí je, když hlásili zcela něco jiného. Někdy nevyjde ani předpověď, ale v tomto případě to nevadilo. Když jsme vyjeli od nás z Frenštátské ulice na cestu, která vede z Ostravice - na Turzovskou, je po pár kilometrech benzínová pumpa. Fotografie je pořízena od ní. Manžel zajel na kraj k Benzíně a já opět na trávě s fotoaparát a střevisi na nohou, nemohla jsem odtrhnout oči, jen co jsem Lysou horu uviděla. Pokud by fotografie do Fontány vyšla, bylo by mně ctí, pokud ne, nic se neděje. Možná někdy jindy a jiná. Teď jsem měla takové rychlejší období, a tak od včerejška se snažím s přestávkami vybrat nějaké fotografie do lázeňské foto soutěže. Zrovna tento týden budu ukončovat rehabilitace, za což jsem vděčná, že pomohly. Tak jsme často v „lázníčkách“... kde je nám moc dobře.“ A my jen dodáváme: **Fotosoutěž končí 31. 12. 2017!**

Chtěla jsem Vám moc poděkovat za praxi

...Chtěla jsem Vám ještě moc poděkovat za moji praxi u vás v BRC. Za krásný lidský přístup, čas který jste mi věnovala, a snahu ukázat mi ode všeho co nejvíce. Praxe mě velmi obohatila. Těším se na případnou spolupráci v budoucnu.

Ještě jednou veliké díky.

S pozdravem **Tereza Křížáková**

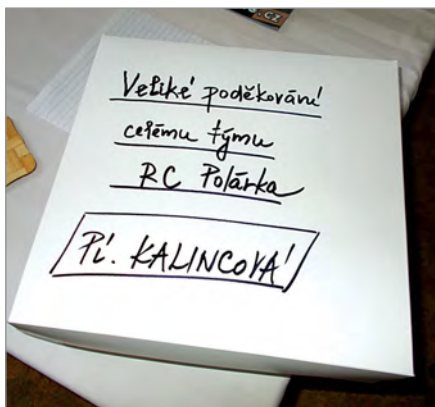
Poznámka redakce: Tento dopis dostala vedoucí oddělení rehabilitace Dobroslava Havránková od studentky druhého ročníku bakalářského oboru Fyzioterapie na 2. Lékařské fakultě Karlovy univerzity, která u nás absolvovala letní praxi. A kolegyně k pěknému ocenění připsala: „...Jak se získávají noví kolegové do týmu fyzioterapeutů. Někdy to dlouho trvá, ale výsledek se občas dostaví...“ Nezbyvá, než pilné studentce popřát úspěšný třetí ročník studia a těšit se, že se k nám třeba v budoucnu vrátí jako naše nová kolegyně...

Do práce jsem se mohla opravdu těšit

Chtěla bych touto cestou poděkovat vedení BRC za to, že jste mi zde již třetím rokem umožnili strávit letní prázdniny v rámci brigády na pozici ošetřovatelky. Práce v tomto zařízení mě profesně obohatila a získala jsem spoustu cenných zkušeností. Letos mě vzaly pod svá křídla staniční sestry Marcela Ryglová a Miroslava Švarcová. Oběma bych chtěla vyjádřit svůj obdiv za jejich lidský přístup a profesionální chování.

Děkuji také veškerému personálu, se kterým jsem přicházela do styku, především zdravotním sestřám a ošetřovatelkám, se kterými jsem měla tu čest úzce spolupracovat. Vřele mě přijaly do kolektivu, byly vždy pohodové a usměvavé, a tak jsem se do práce mohla opravdu těšit. Třešničkou na dortu byla výborná místní kuchyně a krásné prostředí areálu. Přeji celému BRC víc takových spokojených brigádníků, jakým jsem byla já.

Mgr. Simona Havlová

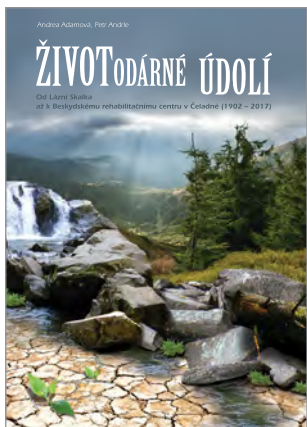

I taková poděkování přicházejí...

Jak vidno z věnování, tento „perníkový děkovný dopis“ dostal celý kolektiv léčebného domu Polárka. My jsme zjistili, že paní Kalincová se jmenuje Božena a bydlí v Halenkově, čímž se vysvětluje její cukrářské umění. Nádherný perníkový dárek poslala na Polárku sice již z kraje tohoto roku, ale jistě ji potěší i se zpožděním, že jej připomínáme právě před Vánoci. A věříme, že ji tato Fontána v poštovní schránce udělá radost a připomene v dobrém léčebný pobyt v našem centru.

Milá paní Kalincová, posíláme Vám pozdravy do Halenkova za všechny kolegyně a kolegy na Polárce i v celém BRC a přejeme Vám krásný Advent.

Životodárné údolí

Od lázní Skalka k Beskydskému rehabilitačnímu centru 1902-2017

Po celý letošní rok jsme si připomínali 115. výročí od založení lázní Skalka (1902) s původním názvem „Lázně Skalka ve Velkých Kunčicích pod Radhoštěm“. Od roku 2000 se v těchto místech každoročně rehabilitují tisíce klientů z Česka. Beskydské rehabilitační centrum v Čeladné je špičkovým centrem rehabilitace, největším zaměstnavatelem v okolí a nepsaným hegemonem společenského a kulturního rozvoje tohoto koutu Valašska.

Za uplynulých 115 let si prošly původní lázně mnoha změnami a jejich historie je nejen zajímavá a poutavá. Ono místo v „Moravském ráji“ bylo a je fenoménem Beskyd. To všechno, včetně vyprávění o zajímavých osobnostech z období více než stoletého, či rozhovory s lidmi, jimž pobyt zde vylepšil život, a spousta dalších zajímavých informací je v nové knize s názvem, který je uveden v titulku a podtitulku tohoto textu. Kniha „Životodárné údolí“ historii oněch 115 let připomíná.

Samozřejmě, že se v jejím obsahu zcela objektivně zobrazuje i kus historie okolních obcí (Čeladná, Kunčice pod Ondřejníkem, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdlant nad Ostravicí, Pstruží, Kozlovice, Ostravice, Ostrava Mariánské Hory, Rožnov pod Radhoštěm a další). S historií lázní jsou spojeny i výrazné kulturní osobnosti Valašska, Lašska a Ostravska. Počínaje Josefem Kalusem, přes bratry Jaroňkovy až po Františka Sokola Tůmu či Leoše Janáčka. Knihu vydává Okrašlovací spolek Rozhledna, který má na svém kontě již čtyři atraktivní knihy o Beskydech. Ty se těší značnému zájmu veřejnosti (*Cestami lesními od Lysé až po Radhošť, Osady a samoty Zadního hor v historii a v obrazech, O lidech v Beskydech a o pozoruhodných památkách a přírodních zajímavostech I. + II.*).

Kniha je opět graficky vynikající, obsahově velmi pestrá, cenově přijatelná (490 Kč), má 510 barevných i černobílých stran formátu A4 na křídě a tvrdé desky.

Kniha je opět graficky vynikající, obsahově velmi pestrá, cenově přijatelná (490 Kč), má 510 barevných i černobílých stran formátu A4 na křídě a tvrdé desky.

Knihu je možné si objednat na adrese ondrejnikrozhledna@seznam.cz; případně na telefonních číslech 724 100 646 a 558 431 835. Okrašlovací spolek Rozhledna, 739 12 Čeladná 42.

VŠE NEJLEPŠÍ - BLAHOPŘEJEME

Tito zaměstnanci slaví svá životní výročí:

v září:

Petra Andrášková – lázně
Michal Běčák – R8
Martina Blažková – příjmová kancelář
Václav Ďatka – údržba
Kristýna Galušková – restaurace
Bc. Eva Geryková – lázně
Kateřina Jasníková – R9
Blanka Johnová – lázně
Martin Krkoška – kuchyně
Mgr. Monika Oprštná – R5
Naděžda Škutová – kuchyně
Pavla Štulcová – obchod
Silvie Švrčková – lázně
Michaela Tomšíková – R9
Miroslava Tyčová – kuchyně
Alice Vlčková – R9
Eliška Wrobelová – R8

v říjnu:

Ivana Binarová – restaurace
Taťána Borisová – lázně
Dagmar Krhutová – R3
Jarmila Krhutová – R7
Bc. Dagmar Kubinová – správa

Nikol Kulihová – R7
Martin Lekač – restaurace
Mgr. Renáta Macková – lázně
Miroslav Mažar – údržba
Pavel Pavlásek – údržba
Alena Pavlásková – R7
Libor Pavlů – správa
Iveta Plesníková – kuchyně
Marcel Polášek – údržba
Dana Rajnochová – R7
MUDr. Marie Špačková
Eva Telvácová – R2

Jana Ulčáková – lázně
Věra Zavadová – lázně

v listopadu:

Katarína Bartóková – R7
Lucie Čajánková – R5
Pavčina Marosová – R4
Mgr. Jana Martínková – lázně
Andrea Mešterová – R4
Monika Mladěnková – R1
MUDr. Zuzana Novotná
Eva Pavlisková – telefonní ústředna
Martina Pelcová – R2
Dana Stuchlá – R8
Ludmila Šlechtová, DiS. – lázně
Jarmila Šmírová – R9
Lenka Štefková – kuchyně
Monika Štulcová – obchod
Karla Štůralová – restaurace
Kamil Švarc – údržba
Miroslava Švarcová – R1
MUDr. Renata Vítková

Čeladenská FONTÁNA.

Nepravidelný zpravodaj Beskydského rehabilitačního centra v Čeladné. Redakce: Mgr. Andrea Adamová.

Redakční rada: Dobroslava Havránková, Ing. Jana Ožanová, Věra Machálková. Adresa redakce: BRC, 739 12 Čeladná 42.

Grafická úprava: A. Adamová. Tisk ME® a René Daubner - APRO Bruntál.

Distribuce dle rozdělovníku, v PDF ke stažení na adrese www.brc.cz. Zájemcům zašleme každé vydání na e-mail.

Toto číslo vyšlo v listopadu 2017 v nákladu 1 000 výtisků.